

Ako na to Veteránisti bývajú obyčajne zruční a s bohatými skúsenosťami. Pre tých s menšími skúsenosťami sa pokúsime prinášať návody a technologicke postupy pre opravy menšieho rozsahu zvládnuteľné aj v podmienkach domácej dielne. Väčšinu opráv je lepšie zveriť odborníkovi, nájde sa ale aj množstvo situácií, kedy je možné postarať sa o opravu svojpomocne a práve tomuto sa budeme venovať.

ÚDRŽBA DYNAMAMA

Text: Július Cako

Technické zabezpečenie a foto – 83 REBORN s.r.o.

Väčšina automobilov potrebuje pre svoju prevádzku okrem paliva i zdroj elektrickej energie. Tým je počas štartovania štartovacia batéria-akumulátor a po naštartovaní sa ním stáva dynamo (u novších automobilov je to alternátor). Dynamo vyrába elektrický prúd potrebný pre riadne fungovanie celej elektrickej výbavy vozidla, ako osvetlenia alebo klaksónu, avšak najmä zapalovacej sústavy motora.

Popis základných častí dynamy:

1. teleso statora – obal elektromagnetu,
2. zadné veko, 3. predné veko, 4. kryt uhlíkov,
5. remenica, 6. kotva, 7. kolektor, 8. hriadeľ kotvy,
9. zadné guľčkové ložisko, 10. predné guľčkové ložisko.

① Pre čo najlepšie fungovanie dynamy je potrebná jeho občasná údržba. Je pravdou, že oprava dynamy môže byť zložitá a je potrebné ju zveriť odborníkovi so skúsenosťami a dobrým dielenským a súčiastkovým zázemím, bežná údržba je ale zvládnuteľná so základnými zručnosťami a obvyklou dielenskou výbavou.

② Prvým krokom je demontáž krytu uhlíkov. Je to jednoduchý úkon, všimneme si pri ňom ako sú orientované vetracie otvory, aby sme ho pri montáži správne nasadili.

③ Z dynamy vymontujeme uhlíky. Tie sú pritláčané plochými pružinami ku kolektoru. Uhlíky sú 4 a sú vodivo spojené s náležitou časťou dynamy (dva pre záporný pól, teda na kostru a dva pre kladný pól)

④ Vizuálne skontrolujeme uhlíky. Ich dotyková ploška by mala byť rovnomerne obrúsená, bez vyštrbených častí. Vodič vychádzajúci z uhlíka by mal byť kompaktný, bez rozstrapkání a so spoľahlivo nalisovaným alebo pricinovaným okom.

⑤ Dynamo upevníme do zveráka. Skrutkovačom alebo inou vhodnou pákou zaaretujeme proti otočeniu hriadeľ kotvy dynamo a odskrutkujeme maticu zaisťujúcu remenicu.

⑥ Šťahovákom stiahneme remenicu z hriadeľa a z perodrážky vyberieme pero.

⑦ Uvoľníme skrutky, ktoré držia dynamo pohromade a prechádzajú skrz celé dynamo od prednej príruby k zadnej.

⑧ Opatrne odoberieme zadnú prírubu – tú, v ktorej sú uložené uhlíky. V domčeku ložiska sú vložené vymedzovacie a pružné podložky. Venujeme pozornosť ich stavu a poradiu. Pri montáži je nutné dodržať ich poradie.

⑨ Aby sme mohli vymontovať kotvy dynamo, naskrutkujeme na hriadeľ maticu, ktorá zaisťovala remenicu. Maticu zaskrutkujeme tak, aby bola celá natočená na hriadeľ, ale závit hriadeľa z nej netrčal von. Gumenou paličkou udieme v smere osi hriadeľa po matici a vyrazíme tým predné ložisko kotvy z predného veka..

Nasleduje očistenie všetkých častí dynamo. Hrubé nečistoty odstránime mechanicky, - kefami a škrabkami, a na záver vymyjeme komponenty technickým benzínom.

⑩ Opäť venujeme pozornosť stavu a poradiu podložiek, ktoré ostali v ložiskovom domčeku.

⑪ Najdôležitejšie je dostatočne a šetrne očistiť kolektor. Začneme prečistením drážiek medzi medenými kontaktami – vhodný je na to jemný pilníček.

⑫ Po tomto zákroku nasleduje prečistenie kontaktov mosadznou drôtenou kefou a použitím spreju na čistenie elektrických kontaktov.

⑬ Na záver kotvu, ale hlavne kolektor, vyfúkame stlačeným vzduchom.

⑭ Pristúpime k späťnej montáži. Ložiská by už mali byť vymyté od starej tukovej náplne a ak nie je potrebná ich výmena, naplníme ich novým mazivom. Vhodné mazivo sa nájde iste v každej dielni, ale mazivo s prídavkom grafitu je NEVHODNÉ.

⑮ Do ložiskového domčeka v zadnom veku vložíme podložky a tiež ho primerane naplníme plastickým mazivom.

⑯ Nasadíme teleso statora – dávame pozor na jeho správnu polohu voči veku, ktorú nám určuje drážka a klinok (viď. v strede obrázku), ktoré do seba pri správnej polohe zapadnú.

⑰ Rovnakým postupom ako zadné veko nasadíme aj predné veko a súdržnosť poskladaného dynama zaisťujeme zoskrutkovaním pomocou zverných skrutiek prechádzajúcich skrz celé dynamo.

⑱ Vložíme uhlíky do zadnej príruby a pripojíme ich kontakty. Nezabudneme pripojiť kontakt, ktorý spája jeden z uhlíkov s kladným vývodom dynama a nasadíme a zaisťujeme plechový kryt uhlíkov.

⑲ Posledným krokom je montáž remenice. Vložíme do perodrážky polmesiacové pero a nasadíme na hriadeľ remenicu. Jednoduchým spôsobom nalisovania remenice do správnej polohy je naklepnutie gumenou paličkou cez montážny prípravok, ktorým môže byť aj nástavec vhodnej veľkosti z gola sady.

⑳ Remenicu po nasadení zaisťujeme na hriadeľ maticou. Odporúčam použiť novú pružnú podložku.

㉑ Údržba dynama je dokončená a ak sme čisteniu a povrchovým úpravám venovali viac pozornosti – dynamo bude fungovať spoľahlivejšie a navyše nás po otvorení kapoty poteší i pohľad naň.

RENOVÁCIE, REŠTAUROVANIE A OPRAVY AUTOMOBILOV
A INÝCH HISTORICKÝCH STROJOV, PRÍSTROJOV A ZARIADENÍ

WWW.83REBORN.SK

✉ 83REBORN@83REBORN.SK

83

REBORN

▷ REVIVING THE PAST ◁